

उपदेशकया सफू म्हसीका

थ्व सफुलिइ उपदेशकया बिचाः दु। उपि उपदेशकं मान व जीवन गुलि चिहाकः व गुलि मिलय् मज्, वयागु जीवनय् गुलि अन्याय जुल व गुकथं निराश जुल धयागु खँया बारे बांलाक बिचाः याःगु दु। मनूतयगु जीवन थःगु ल्हातय् तयादीम्ह परमेश्वरया विधि वं थुइके मफुत। अयनं मनूतयसं तसकं परिश्रम यानाः व परमेश्वरया वरदानत गुलि काय् फत अले गुबलय् तक व दयाचवनी उकी हे आनन्द कायेगु सल्लाह उपदेशक च्वमि ब्यगु दु।

उपदेशया अप्वः बिचाः अःखः व निराश जुइगु खने दु। अथे जूसां थ्व सफू नं बाइबलय् दुथ्याकातः गुलि थुकिं झीत बाइबलया विश्वास थुलि तःधं कि थुकिं निरास व दुःख कष्टया खँयात नं ध्यानब्यु धकाः क्यनी। अप्वः मनूतयसं थ्व उपदेशकया सफू ब्वनाः थःगु जीवन गुकथं हनेगु धकाः साहस कयाच्वंगु दु। अले गुगु बाइबलं थुकथंयागु शिक्षा बी व हे बाइबलं परमेश्वरयाके भलसा तयेगु शिक्षा बी अले व शिक्षां जीवन अझ सार्थक व मू वंगु दय्काबी धयागु ज्ञान धायेफु।

उपदेशकया सफुलिइ बाइबलया मू खँ क्यनी, व खँ थ्व खः, व आत्मिक मू परमेश्वर बाहेकयागु जीवन सिर्ति वं। थुकी ल्याय्म्हबलय् हे जीवनया लसता कायेत सल्लाह ब्यगु दु, तर थथे यायेत थःत दय्कादीम्हयसित लुमंकी। परमेश्वर बाहेकया जीवन सिर्ति वं धयागु खँ उपदेशकया सफुलिइ च्वयातःगु दु।

धलः पौ

छु जीवनया उद्देश्य दु ला? १:१-२:२६

जीवनया बारे धापूत ३:१-११:८

सल्लाह बीगु क्वचाय्कूगु ११:९-१२:८

फुक्क खँया लिच्चः १२:९-१४

उपदेशक

फुक्क खँ सिर्ति वं

1 दाऊदया काय्, यरूशलेमया जुजु, उपदेशकया वचन -

2 उपदेशकं धाइ,

“सिति वं, सिति वं,

फुक्क सिति वं,

अले फुक्क खँया छुं अर्थ मद्।”

3 थ्व संसारय् मनुखं थाकुक्क ज्या याना: दुःख सी

अयनं वयात छु फाइदा दत लय?

4 पुस्ता वइ अले पुस्ता वनी,

तर पृथ्वी धा:सा न्ह्याबलें दयाच्चनी।

5 सूर्य लुया वइ अले बिनावनी।

अले व गनं व:गु ख: अन हे वनी, व हाकनं लुया वइ।

6 फय् दच्छिनपाखे न्ह्याइ, अले उत्तरपाखे लिहांवनी।

व न्ह्याबलें थ:गु हे चा:कलय् चा:हिलाच्चनी।

7 फुक्क खुसित न्ह्यानावना: समुद्रय् जू वनी।

अयनं समुद्र गुब्बसं नं जाइ मखु।

गुगु थासं खुसित न्ह्यानाव:गु ख:

हाकनं व हे थासय् तुं लिहांवनी।

8 फुक्क खं दिक्क चाय्की,

सुनानं थुकियात बयान याये हे फइ मखु।

न मिखां खना: लुधनी,

न न्हाय्पं न्यना: हे सन्तुष्ट जुइ।

9 न्हापा छु जूगु ख: व हाकनं जुइतिनि,

अले न्हापा छु या:गु ख: व हाकनं याइतिनि।

थ्व संसारय् छुं नं न्हगु ज्याखँ जूगु मद्।

10 छुं नं खँ दु ला, गुकिया बारे थथे धायेफु,

“स्व:सा, छु थ्व न्हगु ज्या ख:?”

थ्व न्हापा हे थन दुगु ख:।

थ्व ला झीगु ई स्वया: न्हापा हे दुगु ख:।

11 पुलांगु इलय्यापिं मनूतयगु छुं नं लुमन्ति दइ मखु।

अले आ: वइतिनिगु पुस्ता

व वयां लिपायागु पुस्तायात तकं नं

इमिगु लुमन्ति दइ मखु।

बुद्धि सिंति वं

12 जि उपदेशकं यस्शलेमय् इस्राएलया जुजु जुयाः शासन याना।

13 आकाशया क्वय् छु छु याइ उपि फुक्कं ज्ञानपाखें माला स्वयेगु जिं थःगु नुगलय् पक्का याना। गुलि तःधंगु बोझ परमेश्वरं मनूतयत् तयाब्यूगु दु।

14 थ्व संसारय् याःगु फुक्क ज्याखें जिं खनागु दु। व फुक्कया छुं अर्थ मदु, फय्यात लिइगु थें जक खः।

15 छु बेक्वःगु खः उकियात तप्यंके फइ मखु,
छु खँ द हे मदु उकियात ल्याः खाइ मखु।

16 जिं थःगु मनय् थथे बिचाः याना, “स्व, जि स्वयाः न्हापा यस्शलेमय् राज्य याःपि फुक्क स्वयाः अप्वः जिं बुद्धिया अनुभव यानागु दु। ज्ञान व बुद्धिया जिं यक्व अप्वः अनुभव यानागु दु।”☆

17 अले जिं बुद्धि, वँयसू व मूर्खता धयागु छु खः धकाः सीकेगु निति उकिया बारे बिचाः याना। तर थ्व नं फय्यात लिइगु थें जक खः धकाः जिं सीकागु दु।

18 छायाःसा यक्व बुद्धि दत कि अप्वः दुःख सी,
यक्व ज्ञान दत कि नुगःया घाः अप्वः जुइ।

2

मोजमज्जा यायेगु सिंति वं

1 जिं मनयात धया, “वा, भिंगु छु खः धकाः सीकेत जिं मोजमज्जा यानाः छन्त जाँचय् याये।” तर व नं सिंति वंगु खँ खः।

2 जिं थथे धया, “न्हिलीगु वें खँ खः। अले मोजमज्जा यानाः छु दइ?”

3 दाखमघ त्वनाः वा मूर्ख खँयात घयपुनाः जिं थःत लय्ताय्केगु कुतः याना। अझ नं जिगु मनयात बुद्धि न्ह्यज्याका यंकाच्वंगु खः। आकाशया क्वय् चिहाकःगु जीवनय् सुं मन्या निति बांलाःगु खँ छु खः धकाः सीकेगु जिं इच्छा याना।

4 जिं ततःधंगु ज्या याना। जिं जिगु निति ततःखागु छें दय्का। जिं दाखया क्यबत दय्का।☆

5 जिं स्वांया क्यबत व फलफुलया क्यबत दय्का अले उकी थीथी कथंयागु फलफुलया सिमात पिना।

6 उपि तसकं बांलाःगु इवःलाक वनाच्चंगु सिमातयूगु निति व ख्वःसिया निति लः बीत जिं ततःधंगु पुखूत दय्का।

7 जिं दास-दासीत न्याना, अले जिगु थः हे छैं बूपि दास-दासीत नं दु। यस्शलेमय् जि स्वयाः न्हापा दुपि सुयाके नं जिके स्वयाः अप्वः सा द्रुहं व फैच्चलय्त्तय् बथां मदु।☆

8 जिं थःगु निति लुँ व वहः वा जुजुत व देश देशपाखें धन-सम्पत्ति मुंका। जिं थःत न्ह्याइपुकेत म्ये हालीपि मिसा व मिजंपि अले मनूया नुगःयात लय्ताय्केत यक्व कलाःतय्त्त मुंका।☆

9 यस्शलेमय् जि न्हापायापि मनूत स्वयाः तसकं तःधंम्ह जुल। जिं थःके दुगु बुद्धि न्ह्याबलें थःके हे तया।☆

10 जिगु मिखां लोभं चाय्कूगु फुक्क जिं कया।

फुक्क कथंयागु मोजमज्जा यायेगु जिं मत्वःता।

जिं हिचःति हाय्काः यानागु फुक्क ज्याखं जिगु नुगः लय्ताल।

अले थ्व जिं हिचःति हाय्काः यानागु फुक्क ज्याया लिच्चः खः।

11 अनंलि जिगु ल्हातं यानागु फुक्क ज्याया बारे जिं बिचाः याना,
जिं गुलि दुःखसिया उपि ज्यात यानागु खः।

थुपि फुक्कया छुं अर्थ मदु,

थ्व ला फय्यात लिइगु थें जक खः।

थ्व संसारय् छुं नं फाइदा मदु।

बुद्धि व मूर्खता सिति वं

12 अले जिं बुद्धि, वय्सू

व मूर्खता धयागु छु खः धकाः सीकेगु निति उकिया बारे बिचाः याना।

जुजुं न्हापा हे याना वयाच्चंगु ज्या स्वयाः

लिपा वइम्हं मेगु छु हे अप्वः याये फइ?

13 जिं थ्व खनागु दु, गथे खिउँगु स्वयाः तुयुजः तसकं बांलाः,

अथे हे मूर्खता स्वयाः बुद्धि हे बांला।

14 बुद्धि दुम्ह मनूया मिखा वया छैनय् दइ,

तर मूर्खम्ह धाःसा खिउँथाय् जुइ।

तर जिं खनागु दु थुपि निम्हयसित नं

छगु हे दशा वइतिनि।

15 अनंलि जिं थःगु मनय् बिचाः याना,
“मूर्खम्हयसिगु दशा जिके नं वइतिनि।
जि बुद्धि दुम्ह जुयाः छु फाइदा जुल?”

अले जिं थःगु मनय् बिचाः याना,
“थ्व नं सिति वंगु खँ खः।”

16 छायाधाःसा मूर्खम्ह मन्यात थें बुद्धि दुम्ह मन्यात नं ताःई तक लुमंका तइ मखु।
वइगु दिनय् निम्हयसित नं ल्वःमंकाछवइ।
छायाधाःसा मूर्खम्ह थें बुद्धि दुम्ह नं सी हे मानि।

थाकुगु ज्या यायेगु नं सिति वं

17 अथे जुयाः जिं थःगु जीवनयात घृणा याना, छायाधाःसा थ्व संसारय् ज्या यायेगु
तसकं थाकुगु खँ खः। थ्व फुक्कया छुं अर्थ मद्, थ्व फययात लिइगु थें जक खः।

18 थ्व संसारय् जिं तसकं दुःखसिया यानागु फुक्क ज्यायात जिं घृणा याना,
छायाधाःसा उपि फुक्कं दुःखसिया यानागु ज्या छन्हु जिगु लिपा वइम्हयसिगु निति
त्वःता हे वनेमानि।

19 अले व बुद्धि दुम्ह ला कि मूर्खम्ह धकाः सुनां स्यू? अयनं जिं थ्व संसारय्
दुःखसिया यानागु फुक्क ज्या वयागु हे अधीनय् दु, गुकिया निति जिं थःगु फुक्क
बल व सीप छ्यलागु दु। थ्व सिति वंगु खँ खः।

20 अथे जुयाः थ्व संसारय् यानागु फुक्क थाकुगु ज्यायात लुमंकाः जि निराश
जुयागु दु।

21 छायाधाःसा बुद्धि, ज्ञान व खुबीं सुं मनुखं हिचःति हायकाः याःगु फुक्क ज्या
सुं छम्हयसित त्वःता हे वनेमानि, गुम्हयसिनं उकिया निति थाकुगु ज्या याःगु हे मद्।
थ्व नं सिति वंगु खँ खः। अले वयागु निति थ्व तःधंगु संकट हे खः।

22 थ्व संसारय् थम्हं याःगु फुक्क थाकुगु ज्यां व धन्दा कयाः हिचःति हायकाः
याःगु फुक्क ज्यां मनूतयत छु दतलय?

23 वयागु फुक्क दिनया ज्या पीर व दुःख जक खः। चान्हय् नं वयागु मनय्
शान्ति दइ मखु। थ्व सिति वंगु खँ खः।✧

24 मनुखं नयेगु त्वनेगु व थःगु थाकुगु ज्यां लुधंकिगु स्वयाः मेगु बांलाःगु छु हे
याये फइ धकाः। थ्व नं जिं परमेश्वरया ल्हातं वःगु खना।✧

25 छायाधाःसा वय्कलं मबीकं सुनां नयेत्वने व आनन्द काये खनी धकाः?

26 परमेश्वरयात लय्ताय्कीम्ह मनूयात वय्कलं बुद्धि, ज्ञान व आनन्द बियादी।
पापीतयत् धाःसा वय्कलं परमेश्वरयात लय्ताय्कीपिं मनूतय्गु निति धन-सम्पत्ति
मुंकेगु ज्या बियादी। थ्व नं सिति वंगु अले फय्यात लिइगु थें जक खः।☆

3

फुक्क खँया निति छगू ई दु

1 फुक्क खँया निति ई दु,

अले आकाशया क्वय् जुइगु फुक्क ज्याखँया छगू ई दु।

2 बुइगु छगू ई दु, सीगु छगू ई दु।

पीगु छगू ई दु, लयेगु छगू ई दु।

3 स्यायेगु छगू ई दु, लाय्केगु छगू ई दु।

थुनेगु छगू ई दु, दय्केगु छगू ई दु।

4 ख्वयेगु छगू ई दु, न्हिलीगु छगू ई दु।

दुखं च्वनेगु छगू ई दु, प्याखं हुलेगु छगू ई दु।

5 ल्वहंचा वांछवयेगु छगू ई दु, उपिं मुंकेगु छगू ई दु।

घय्पुइगु छगू ई दु, छुतय् जुइगु छगू ई दु।

6 मालेगु छगू ई दु, त्वःताबीगु छगू ई दु।

तयेगु छगू ई दु, वांछवयेगु छगू ई दु।

7 खुनाछवयेगु छगू ई दु, हाकनं दय्केगु छगू ई दु।

सुम्क च्वनेगु छगू ई दु, नवायेगु छगू ई दु।

8 माया यायेगु छगू ई दु, घृणा यायेगु छगू ई दु।

लडाईं यायेगु छगू ई दु, मिलय् जुइगु छगू ई दु।

9 ज्या याइम्हयसिनं दुःखसिया वयात छु फाइदा दइ?

10 परमेश्वरं मनूतय्के तयादीगु बोझ जिं खनागु दु।

11 वयक्कलं फुक्क खँ थःगु हे इलय् तसकं बांलाका दय्कादीगु दु। वयक्कलं मनूतय्गु मनय् अनन्त खँया ज्ञान तयादीगु दु। अय्ं इमिसं परमेश्वरयात शृंनिसें लिपा तक हे वयक्कलं यानादीगु ज्याया बारे थुइके मफु।

12 जिं थ्व खँ थुल की मनूतय्सं थःगु जीवन दतलय् लय्ताया च्वनीगु व भिंगु यायेगु बाहेके मेगु छुं नं बांलाःगु खँ मदु।

13 फुक्क मनूतय्सं बांलाक नयेगु, त्वनेगु यायेमा अले थःपिन्सं दुःखसिया याःगु ज्याय् लुधंकाच्वनेमा। थ्व परमेश्वरया दान खः।

14 जिं स्यू परमेश्वरं छु यानादी व न्हाबलें दयाच्वनी। उकी झीसं छुं नं तनेगु व लिकाये फइ मखु। मनूतय्सं वय्कःया भय कायेमा धकाः थथे यानादीगु खः।

15 थ्व संसारय् छु दु व न्हापा हे दुगु खः,
अले छु जूवइतिनि व नं न्हापा हे जुइ धुंकूगु खः।
परमेश्वरं न्हापा जुइ धुंकूगु ज्याखँया ल्याःचाः कयादी।

संसारय् अन्याय दु

16 अले जिं थ्व संसारय् मेगु खँ नं खनागु दु।

न्यायया पलेसा मभिंगु जुयाच्वंगु,
धार्मिकताया पलेसा मभिंगु जुयाच्वंगु दु।

17 जिं थःगु मनय् बिचाः याना,
“परमेश्वरं धर्मी व मभिंपिं निम्हय्सित नं फैसला यानादी,
छाय्धाःसा फुक्क ज्याखँया थःगु हे ई दइ,
अले फुक्क ज्याया ई दु।”

18 जिं मनमनं धया, “मनूत ला पशुत थें खः धइगु खँ सीमा धकाः परमेश्वरं इमित जाँचय् यानादी।

19 मनूतय्गु भाग्य पश्या थें खः। इपिं निम्हयसिगु नं छगू हे भाग्य पिया च्वनाच्वनी। गथे छम्ह सी अले मेम्ह नं सिनावनी। फुक्कसिया छगू हे सासः खः। पशुतय् स्वयाः अप्वः फाइदा मनूतय् दइ मखु। थुपिं फुक्कं सिति वंगु खँ खः।

20 फुक्क छगू हे थासय् वनी छाय्धाःसा फुक्क धुलं वःपिं खः अले फुक्क धुलय् हे मिलय् जूवनितिनि।✧

21 मनूतयगु आत्मा च्वये वनी अले पशुया प्राण धाःसा क्वय् चाय् मिलय् जू वनी धकाः सुनां स्यू?”

22 अथे जुयाः जिं थ्व खँ खनागु दु। मनूतयसं थःगु ज्याय् लयताया च्वनीगु स्वयाः अप्वः मेगु भिंगु खँ छु हे मदु, छायाःसा थ्व हे वं यायेगु ज्या खः। छायाःसा सुनां वयात लिपा जुइगु खँ क्यनाबी फइ?

4

क्वत्यलातःगु थाकुगु ज्या व पासा मदुगु

1 हाकनं जिं थ्व संसारय् जुयाच्चंगु फुक्क अन्याय खना।
क्वत्यलातःपिनीगु मिखां ख्वबि वयाच्चंगु जिं खना,
अले इमित सान्त्वना बीपिं सुं छम्ह नं मदु।

अन्याय याइपिनिपाखे शक्ति दु,
अले क्वत्यलातःपिन्त सान्त्वना बीपिं सुं छम्ह नं मदु।

2 उकिं जिं बिचाः याना स्वया,
सिनावने धुंकूपिं म्वानाच्चपिं स्वयाः सुखी जू।

3 तर अझ थुपिं निम्ह स्वयाः
सुखी ला व मनू खः
सु बु हे मबुनी अले गुम्हयसिनं थ्व संसारय्
जूगु फुक्क मभिगु ज्या खंगु नं मदु।

4 अनलि जिं थ्व नं खना कि फुक्क दुःखसिया ज्या यायेगु व फलिफाप धयागु
हे मनूतयसं थः जःलाखःलाया ईख याःगु कारण जक जुइगु खः। थ्व नं सिंति वंगु
खँ खः, अले फय्यात लिइगु थें जक खः।

5 मूर्ख थःगु अल्छी ल्हाः प्वचिनाच्चनी
अले थःगु नाश थःम्हं हे हइ।

6 थाकुगु ज्या यानाः कमय् याःगु
व फय्यात लिनादइगु निम्हु स्वयाः ला
सुखशान्ति दइगु छम्हु जक हे सां भिं जू।

7 हाकनं जिं थ्व संसारय् छुं सिंति वंगु खना।

8 छम्ह याकःचाम्ह मनू दु,
वया सुं काय् व दाजुकिजापि मदु।

अले वं थाकुक ज्या यायेगु गुबलें त्वःती मखु।

अयनं व थःगु धनसम्पत्तिइ गुबलें नं लुधंका च्वनी मखु।

अयनं वं थथे धकाः न्यन, “जिं सुयागु निति थपाय्सकं दुःखसिया च्वनागु?

जिं छाया जीवनया सुख त्वःताछवया?”

थ्व नं सिति वंगु खँ खः,

थ्व तसकं दुःख लगय् जूगु खँ खः।

9 छम्ह स्वयाः निम्ह तसकं बांलाः

छाय्धाःसा इमिसं थःम्हं हिचःति हाय्काः याइगु ज्याया भिंगु फल कायेखनी।

10 छुं जुयाः छम्ह क्वदल धाःसा मेम्हं वयात थनाबी।

अयनं क्वदयाः थनेगु निति सुं नं पासा मदुम्ह बिचरा!

11 अथे हे, निम्हनापं घन धाःसा लुमुसे च्वनी,

तर याकःचा धाःसा गुकथं लुमुइ?

12 छम्हयसिनं मेम्हयसित गुकथं त्याके फइ,

तर निम्ह दःसा थःपिनीगु रक्षा याये फइ।

स्वपु तु जीक निलातःगु खिपः याकनं चबुइ मखु।

उन्नति धइगु नं सिति वंगु खँ खः

13 ख्याच्चःयात नाला मकाइम्ह बुरा व मूर्खम्ह जुजु स्वयाः ला, चीमिम्ह व बुद्धि
दुम्ह ल्याय्म्हम्ह हे बांलाः।

14 चाहे व ल्याय्म्हम्ह इयालखानां पिहां वया जुजु जूम्ह जुइमा वा राज्यय् चीमि
जुयाः बुया जुजु जूम्ह जुइमा।

15 जिं थ्व संसारय् म्वानाच्चंपिं व थुखे उखे जूपिं फुक्क जुजुया थासय् लिपा
जुजु जुइम्ह व ल्याय्मम्हयसिया ल्यू वंगु खना।

16 उपि फुक्क न्हापायापिं मनुत व लिपा वःपिं मनुतयगु अन्त मदु तर उपिं सुं नं
व ल्याय्मम्ह मनु खनाः लय्मताः। थ्व नं सिति वंगु खँ खः अले थ्व फय्यात लिइगु
थें जक खः।

5

परमेश्वरयात यानातःगु भाकल पूर्वकि

1 परमेश्वरया देगलय् बांलाक बिचाः यानाः जक हूँ, अन मूर्ख जुयाः बलि छायेत
वनेगु स्वयाः न्यनेत हूँ, छायाःसा मूर्खतय्सं द्रंकागु दु धकाः थुइके फइ मखु।

2 नवायेत हथाय् चाये मते,
परमेश्वरया न्ह्यःने नवायेत
छं थःगु मनय् हथाय् चाये मते।

परमेश्वर स्वर्गय् च्वनादी
अले छ थ्व संसारय् दु।
अथे जुयाः छं नवायेगु खँ कम जुइमा।

3 गथे यक्व धन्दां म्हगस खनी
अथे हे यक्व खँ नवातकी मूर्ख खँ नं पिहां वइ।

4 छं परमेश्वरयात भाकल यायेबलय् व पूर्वकेत लिबाके मते। मूर्खनापं वय्कः
लयतायादी मखु। छं थःगु भाकल पूर्वकिं।

5 भाकल यानाः नं पूमवकेगु स्वयाः ला भाकल हे मयायेगु बांलाः।

6 छं नवाःगु खं छन्त पाप मलाकेमा, अले देगःया दूतयात, “जिं यानागु भाकल
भूल जुल,” धकाः धाये म्वालेमा। छं नवाःगु कारण परमेश्वर तंम्वयाः छाय् छंगु
ल्हाःया ज्यायात नाश याके बीगु?

7 यक्व म्हगस म्हकेगु व यक्व खँग्वःत सिति वंगु खँ खः। अथे जुयाः परमेश्वरया
भय कायेगु या।

धन-सम्पत्ति सिति वं

8 छुं जुयाः छं छगू जिल्लाय् चीमिपिन्त क्वत्यलातःगु व इमिगु निति न्याय व
अधिकार मजगु खन धाःसा अजू चाये मते, छाय्धाःसा फुक्क अधिकार याइपिं अले
व स्वयाः च्वय् च्वपिं तःधिपिं अधिकार याइपिन्त नं इमिगु वास्ता यायेत तयातःगु
खः।

9 बुँइ सःगु फुक्कसिनं कायेगु याइ। जुजु थःम्हं नं बुं हे फाइदा काइ।

10 सुनां धिबायात माया याइ।

वयात न्ह्याक्व धिबा दःसां गाइ मखु।

धन सम्पत्तिया लोभ याइम्हय्सित न्ह्याक्व लबः दःसां गाइ मखु।

थ्व नं सिति वंगु खँ खः।

11 धन-सम्पत्ति अप्वः दइबलय्

नयेगु म्हुतु नं अप्वः दयावइ।

अले मालिकयात धन-सम्पत्ति स्वयाच्चनेगु बाहेक

छुं नं फाइदा दइ मखु।

12 ज्या याइम्हयसिनं कम नःसां यक्व नःसां स्याक्क न्ह्यः वइ।

तर धनीम्ह अप्वः धन-सम्पत्ति दुगुलि न्ह्यवइ मखु।

13 जिं थ्व संसारय् छगू तसकं ग्यानापुगु खँ खनागु दु।

मालिकं थःगु नोक्सानया नितिं धन-सम्पत्ति मुंकूगु।

14 वा वयागु छुं संकटं यानाः

वं मुंकूगु धन-सम्पत्ति फुनावंगु, गुबलय् वया मस्त दइ,

वया मस्तयगु नितिं छुं नं ल्यं दइ मखु।

15 मनू मांया प्वाथं पचिनांगां वइ,

अले व गथे वःगु खः अथे हे लिहांवनी।

वं थःम्हं दुखसिया याःगु ज्यापाखें

थःगु ल्हातं छुं नं यके फइ मखु। ☆

16 थ्व नं छगू दुःखबलय् जुगु तसकं ग्यानापुगु खँ खः।

मनू गथे वःगु खः अथे हे तं लिहां वनेमानि।

वयात छु फाइदा दइ धकाः?

छाय्धाःसा वं दुःखसिया याःगु ज्या फुक्क फय् थें सिति वनी।

17 वं जिवंकाछि थःगु जीवन तसकं निराश जुयाः

दुखकष्ट व तंम्वया अले खिउँथाय् हे बितय् याइ।

18 अनंलि जिं थ्व खँ थुल। परमेश्वरं बियादीगु थ्व चिहाकःगु जीवन दतले थ्व संसारय् नयेगु, त्वनेगु अले थःम्हं तसकं दुखसिया यानागु ज्याय् लुधंका च्वनेत कुतः यायेगु मनूतयगु नितिं भिं जुइ, छाय्धाःसा व हे इमिगु भाग खः।

19 थ्व बाहेक परमेश्वरं सुं मनूतय् धन-सम्पत्ति व बुँज्या यायेगु मौका बियादिल अले वं थःगु भाग नाला कायेगु व थःम्हं दुखसिया ज्या यानाः लय्ताया च्वनेत बियादी, थ्व परमेश्वरया वरदान खः।

20 वं थःगु जीवनया इलय् यक्व ज्याखँया अनुभव याइ छाय्धाःसा परमेश्वरं वयात थःगु नुगःया लसताय् तयादीगु दु।

6

1 थ्व संसारय् जिं छगू थज्याःगु मभिंगु खँ खनागु दु, गुकिं मनूतय् तसकं क्वत्यलातल।

2 परमेश्वरं सुं मनूतयत् धन-सम्पत्ति, बूँ व इज्जत बियादी, गुकिं याना: इमित य:गु छुं हे मगा:मचा: जुइ मखु। तर परमेश्वरं इमित उपि न्हइपुकेत बियादी मखु। बरु मेम्ह हे मनूयात न्हइपुकेत बियादी। थ्व नं सिति वंगु व ग्यानापुगु खँ खः।

3 छम्ह मनूया सछिम्ह कायूपि दया: यक्व दँ तक म्वात, तर व यक्व दँ तक म्वाना: नं थ:गु बांला:गु अवस्थापाखें वयागु आत्मा लय्मता:सा अले वयात सीबलय् ख:कथं मथुन धा:सा अज्या:म्ह मनू स्वया: ला बूबलय् सीम्ह मचा हे बांला:।

4 व बूबलय् सीम्ह मचा सिति वंक बुल अले खिउँथाय् हे मदयावन। अले खिउँगुलि हे वयागु नांयात त्वपुयाबी।

5 वं गुबलें निभा: खनी मखु, वा वं छुं हे मस्य्, अयनं व मनूया स्वया: थ्व मचायागु आराम हे बांलाइ।

6 छुं जुया: व मनू निद्र: दँ तक म्वात धा:सा नं थ:गु बांला:गु अवस्थापाखें वयागु आत्मा लय्मता:सा, वयात छु आराम दइ धका: ? लिपतय् फुक्कं छथाय् हे वनेगु मखु ला?

7 मनूतय्सं दु:खसिया याइगु फुक्क ज्या प्वा: जायकेत जक ख:, अयनं वयात गुबलें नये पित्या:गु तनी मखु।

8 बुद्धि दुम्ह मनूयात मूर्खपाखें छु फाइदा दइ?
मेपिं मनूतनापं थ:म्हं गुकथं व्यवहार यायेमा: धका: सिया:
चीमिम्ह मनूयात छु फाइदा जुइ?

9 थ:के दुगुलिइ लुधंकाच्चनेगु
थ:के मदुगुलिइ लोभ यायेगु स्वया: बांला।

थ्व नं सिति वंगु खँ ख:,
अले थ्व ला फय्यात लिइगु थें जक ख:।

10 छु द हे दु वयागु नां छुइकल,
अले मनूत सु ख: धका: थुइ हे धुंकल।

थ: स्वया: बल्ला:म्हयसित
सुनानं विरोध याये फइ मखु।

11 गुलि अप्व: खँ जुइ
उलि हे उकिया अर्थ कम जुइ।
उकिं सुयातं छु फाइदा जुइ?

12 थ्व चिहाकःगु जीवनया छुं हे अर्थ मदुगु इलय्, मनूतय्सं किचः थें थ्व जीवन हनाच्चनी, अय्त्नं इमित छु खँ बांला धकाः सुनां स्यू? व सिनावने धुंकाः थ्व संसारय् छु जुइ धकाः सुनां इमित धाये फइ?

7

बुद्धि

- 1 भिंगु नां तसकं नस्वाःगु अत्तर स्वयाः भिं,
अले सीगु दिं बूगु दिं स्वयाः नं बांलाः।☆
- 2 भ्वय् नयेगु छें वनेगु स्वयाः
दुखं च्वनाच्चंगु छें वनेगु हे बांलाः।
सीगु धयागु हे मनूतय्गु नितिं अन्त खः,
अथे जुयाः म्वानाच्चपिन्सं थ्व खँ नुगलय् तयातयेमा।
- 3 न्हिलीगु स्वयाः नुगः ख्वःगु हे बांलाः।
छाय्धाःसा शोकया ख्वाः नुगःया नितिं पाय्छि जू।
- 4 बुद्धि दुम्हय्सिया मन दुखं च्वनाच्चंगु छेंय् हे जुइ।
अय्त्नं मूर्खया मन धाःसा मोजमज्जाया छें जुइ।
- 5 बुद्धि दुम्हय्सिनं ब्वःब्यगु खँया नाला कायेगु
मूर्खतय्गु म्ये न्येनेगु स्वयाः बांलाः।
- 6 थलया क्वय् च्याइगु कंमाया मिया सः थें मूर्खम्ह न्हिली।
व नं सितिं वंगु खँ खः।
- 7 ख्यानाः धिबा कायेगु ज्यां बुद्धि दुम्ह मनूयात नं मूर्ख यानाबी,
अले घुसं नुगःयात स्यंकाबी।
- 8 छुं ज्याया शुरु स्वयाः उकिया क्वचाय्केगु तसकं बांलाः।
धैर्य यायेगु घमण्डी जुइगु स्वयाः बांलाः।
- 9 मनय् छकलं तंम्वय्के मते,
छाय्धाःसा तं ला मूर्खतय्गु छातिइ च्वनाच्चनी।☆
- 10 न्हापायागु दित आःयागु स्वयाः छाय् भिं जुल धकाः धाये मते,

छाय्धाःसा थज्याःगु न्ह्यसः याःगुलि छ बुद्धि दुम्ह मखु धकाः क्यनी।

11 बुद्धि झी थः बाज्यापिनीगु सम्पत्ति स्वयाः बांलाःगु खँ खः,
अले संसारय् फुक्क मनूतय्त थुकि फाइदा याइ।

12 गथे धिबां रक्षा याइ,
अथे हे बुद्धि नं झीगु जीवनयात बचय् याइ।
बुद्धिपाखें दइगु फाइदा थ्व हे खः।

13 परमेश्वरं छु ज्या यानादीगु खः व बांलाक बिचाः या।
वय्कलं बेक्वय्कादीगु खँयात
सुनां तप्यंके फइ?

14 ई बांलाइबल्य लय्ताया च्वँ
तर ई बांमलाइबल्य बिचाः या

छाय्धाःसा परमेश्वरं थुपि नितां दयकादीगु खः।
अथे जुयाः मनूतय्सं थःपिनीगु निति लिपा जुइगु खँ सीकाकाये फइ मखु।

15 जिं थ्व सिति वंगु जीवनय् थुपि नितां खनागु दु।
धर्मीम्ह मनू थःगु धार्मिकताय् नाश जूगु,
व मभिंम्ह मनू धाःसा थःगु मभिंगु ज्या यानाः यक्व दँ तक म्वानाच्चंगु।

16 अथे जुयाः अप्वः धर्मीं जुइ मते,
अले अप्वः बुद्धि दुम्ह नं जुइ मते।
छं छाया थःम्हं थःत नाश यायेगु?

17 तसकं मभिंम्ह व यक्व मूर्ख नं जुइ मते।
छ छाया बेकालं सीगु।

18 छगूयात ज्वना तयेगु व मेगुयात मत्वःतेगु नितां बांला।
सुनां परमेश्वरया भय काइ व मनू थुपि फुक्क तच्चःगु खँपाखें अलग च्वनी।

19 बुद्धिं बुद्धि दुम्ह मनूयात शहरया
झिम्ह शासक स्वयाः तसकं बल्लाकाबी।

20 संसारय् सुं नं धर्मीम्ह मनू मदु,
गुम्हय्सिनं फुक्क ज्या पाय्छिकथं याइ अले गुबलें पाप याइ मखु।

- 21 मनूतयसं धाःगु फुक्क खँय बांलाक ध्यान बी मते,
मखुसा छंगु च्यलं छन्त सराः ब्यूगु छं न्यनेमाली।
- 22 छं ग्वकः मेपिन्त सराः ब्यूगु दु
व छं थःगु मनय सि हे स्यू जुइ।
- 23 थुपि फुक्कं जिं थःगु बुद्धिं जौंचय् यानागु दु, अले जिं धया,
“बुद्धि दुम्ह जुइगु जिं क्वःछिनागु दु।”
तर थ्व नं जिपाखें तापाक हे च्वन।
- 24 न्ह्यागु हे जूसां बुद्धि
तसकं च्वन्ह्याःगु व दुग्यंगु खः।
सुनां थुकियात लुइके फइ?
- 25 अथे जुयाः जिं बुद्धि
व छं जुइगुया कारण छु खः धकाः माला स्वयेगु मति तया,
अले मभिंगु व मूर्ख खँय वँय जुइगु
गथे खः धकाः थुइकेगु इच्छा याना।
- 26 व हे मिसा गुम्ह छगू स्वःतिपौय् थें खः,
वयात जिं सीगु स्वयाः नं खायुगु लुइका।
वयागु नुगः जाः
अले वयागु ल्हाः धाःसा सिखलं चिनातःगु थें खः।
सु मनुखं परमेश्वरयात लयताय्की,
व बचय् जुइ तर पापीयात वं स्वःतिपौय्लय् क्यंकी।
- 27 उपदेशकं धाइ, “स्व, जिं थ्व खँ लुइकागु दु, व न्यँ,
“छगू खँय मेगु खँ थपय् यायां फुक्क घटनाया कारण लुइकेत स्वयाच्चनाबलय्,
28 तर लुइके मफुत।
जिं द्रुःछिम्हय् छम्ह भिम्ह मनू लुइका,
तर उपि मध्ये छम्ह हे भिम्ह मिसा लुइके मफुत।
- 29 जिं थ्व जक लुइकागु दु, परमेश्वरं मनूतय्त भिपिं यानादिल।
मनूत धाःसा थीथी कथंया बिचाःयात मालेत स्वयाच्चंगु दु।”

8

- 1 बुद्धि दुम्ह मनू थें मेपिं सु दु?

थुपि खँया अर्थ सुनां स्यू?
 बुद्धिं मनूतयगु ख्वालय जः बी,
 अले तं पिहां वःगु ख्वाःयात नं हीकाबी।

जुजुया आज्ञा मानय या

2 जिं धाये, जुजुया आज्ञा मानय या, छायाःसा छं परमेश्वरया न्ह्यःने पाफःगु दु।

3 छ जुजुया न्ह्यःनं बिदा जुयावनेत हथाय चाये मते। छुं नं मभिंगु खँया पंलिनाः क्वःछी मते छायाःसा जुजुयात छु इच्छा दु वं व हे याइ।

4 जुजुया वचनय फुक्क शक्ति दु। सुनानं जुजुयात थथे धाये फइ ला, “छसपोलं छाया थथे यानादियागु?”

5 सुनां जुजुया आज्ञा मानय याइ, वयात मभिं जुइ मखु।

अले बुद्धि दुम्हयसिया नुगलय पाय्छिगु इलय खःकथंया खँ सीके फइ।

6 मनूतयके न्ह्यार्थे ज्याःगु दुःखकष्ट वःसां

फुक्क खँया निति पाय्छिगु ई व पाय्छिगु लँ खः।

7 लिपा जुइगु खँ सुनानं सीके फइ मखु।

अथे जुयाः मनूतयत सुनां लिपा थथे जुइ धकाः धाये फइ?

8 फययात पनेगु सुयाके नं शक्ति दइ मखु।

अथे हे थः सीगु दि सुनानं सरय याये फइ मखु।

लडाइँया इलय सुयातं बिदा दइ मखु,

अथे हे मभिं याइपिन्सं नं वपाखें बचय याये फइ मखु।

9 थ्व संसारय याःगु फुक्क ज्या यात जिं बांलाक ध्यान बियाः स्वयाबलय थुपि फुक्क खँ खनागु दु। मेपिन्त क्वत्यला थःगु हानि याइगु छगू ई दु।

10 अले जिं मभिंपिन्त थुंगु नं खनागु दु। इपि पवित्रगु थासय वने वयेगु नं याइगु अले थुकिया निति शहरय हनाबना याका जुइ। थ्व नं सिति वंगु खँ खः।

11 सुं नं मनुखं मभिंगु ज्या यात अले वयात याकनं हे दण्ड मबिल धाःसा मनूतयसं नुगलय मभिंगु ज्या यायेगु ग्वसाः ग्वइ।

12 अयत्नं मभिपिं मनूतयसं मभिंगु ज्या याःसां अप्वः ई म्वाना हे च्वनी, अथे जूसां परमेश्वरया भय मानय याइपिन्त व वय्कःया न्ह्यःने क्वमिलु जुइपिन्त भिं हे जुइ धकाः नं जिं स्यू।

13 तर मभिपिन्सं परमेश्वरया भय मकाःगुलि इमिगु भिं जुइ मखु अले इमिगु दित किचथें ताहाकः जुइ मखु।

मनूतयसं परमेश्वरया लँपु सीके फइ मखु

14 संसारय् छगू मेगु सिति वंगु खँ जुयाच्चंगु दु, मभिंम्हयसित दयेमाःगु दण्ड धर्मींम्हयसित लाइ। धर्मींम्हयसित दयेमाःगु दण्ड मभिंम्हयसित लाइ। जिं धाये थ्व नं सिति वंगु खँ खः।

15 अथे जुयाः न्ह्यइपुकेगु याःसां ज्यू धकाः जिं सल्लाह बी, छायाधाःसा थ्व संसारय् मनूतयसं नयेगु, त्वनेगु व न्ह्यइपुकीगु सिबय् मेगु छुं नं भिंगु मदु। अले थ्व संसारय् परमेश्वरं बियादीगु जिवंकाछि वयात वयागु थःगु थाकुगु ज्याय् खुशी जुयाः ग्वाहालि यानादी।

16 संसारय् मनूतयसं मिखा तीमस्युसे चां न्हिं मघंसे याःगु ज्या स्वयेत व बुद्धि छु खः धकाः थुइकेत जिं थःगु मन बिया,

17 अनंलि परमेश्वरं यानादीगु फुक्क खँ जिं खना। थ्व संसारय् छु जुयाच्चंगु व सुनानं थुइके फइ मखु। मनूतयसं थुकियात फुक्क बलं माःसां नं थुपिं खँया मतलब थुइके फइ मखु। छुं जुयाः बुद्धि दुम्ह मनुखं जिं थुकिया मतलब पक्का हे स्यू धकाः धाःसां नं पायछिगु खँ वं सीके फइ मखु।

9

फुक्कं सिनावने मानि

1 थुपिं फुक्क खँयात बिचाः याना अले थ्व हे खँ पक्का थुल कि धर्मीपिं व बुद्धि दुपिं अले इमिसं याःगु फुक्क ज्या परमेश्वरया ल्हातय् जुयाच्चन। तर सुं मनुखं थःत माया वा घृणा छुकिं लंच्वनाच्चंगु दु व इमिसं मस्यू।

2 धर्मीं व दुष्ट, भिंम्ह व मभिंम्ह, शुद्ध व अशुद्ध, बलि छाइपिं व बलि मछाइपिं फुक्कसिया अन्त्य छगूकथं हे जुइ।

भिपिं मनूतयत् थें

पापी मनूतयत् नं अथे हे जुइ।

पाफइपिं मनूतयत् थें

पाफयत् ग्याइपिं मनूतयत् नं अथे हे जुइ।

3 श्व संसारय् याइगु फुक्क ज्याय् मभिंगु दु। फुक्कसिगु छगू हे कथं नाश जुइ। जिवंकाछि हे मनूतय्गु नुगलय् मभिंगु व वँय्यागु खँ जायाच्चनी। अले इपि सी धुंकूपिनापं हे मिलय् जू वनी।

4 म्वानाच्चपिनीगु निति आशा दइ। सीम्ह सिंह स्वयाः म्वाम्ह खिचा जुइगु बांलाः।

5 थःपि सी मानि धकाः म्वानाच्चपिन्सं स्यु,
सी धुंकूपिन्सं धाःसा छु नं मस्यु।
इमिगु निति छु नं सिरपाः धइगु हे दइ मखु।
इमिगु लुमन्ति नं तनावनी।

6 इमिगु माया, घृणा, ईर्ष्या फुक्क मदयावनी।
श्व संसारय् याःगु छु नं ज्यापाखें इमित गुबलें भाग दइ मखु।

7 थःगु लँपुइ हँ, थःम्हं नयेगु नसाय् लय्ताया च्वँ, लय्तातां दाखमघ त्वँ,
छाय्धाःसा छं याःगु ज्यायात परमेश्वरं ज्यू धाःगु दु।

8 न्ह्याबलें तुय्गु वसतं पुँ, अले छैनय् चिकं ति।

9 परमेश्वरं श्व संसारय् बियादीगु छंगु सिंति वंगु जीवनया फुक्क दिनय् थःम्हं
माया यानाम्ह कलाःनापं मोजमज्जा या। श्व हे जीवनय् व श्व संसारय् छं याःगु
थाकुगु ज्या हे छंगु भाग जुइ।

10 छंगु ल्हातय् छु ज्या दु व थःगु बलं फत्तले या, छाय्धाःसा पातालय्*
वनीबलय् अन न छुं ज्या याइ, न ग्वसाः ग्वइ, न ज्ञान दइ, न त बुद्धि हे दइ।

11 श्व संसारय् मेगु छगू खँ जिं खनागु दु,
याकनं ब्वाँय् वनीम्हय्सिनं ब्वाँय् वनीगु कासा त्याके फइ मखु,
बल्लाःम्हय्सिनं न्ह्याबलें लडाईं त्याके फइ मखु,
न बुद्धि दुम्हय्सित नयेगु नसा हे वइ,
न तसकं ज्ञान दुम्हय्सित धन-सम्पत्ति दइ,
वा न यक्व आखः ब्वना तःम्हय्सित हे दया दइ।

ई व मौका इपि फुक्कसिके वइ।

12 श्व बाहेक थःगु काल गुबलय् वइ धकाः सुं मनुखं मस्यु।
न्या जालय् क्यं थें
अले चखुंचा स्वःतिपाँय्लय् लाः थें
मनूत नं आकाझाकां

* 9:10 १:१० पाताल हिब्रू भाषां सिओल

इमिके वइगु विपत्तिइ लाइ।

मूर्ख जुइगु स्वयाः बुद्धि हे तःधं

13 जिं थ्व संसारय् बुद्धिया छगू नमूना खनागु दु, गुकिं जितः तःधंगु असर यात।

14 छकः कम मनूत जक दुथाय् छगू चिचाधंगु शहर दु। उकियात तसकं बल्लाःम्ह जुजुं हमला यात। जुजुं उकियात घेरय् यानाः उकिया चाकःछिं पाः च्वनीपिं च्वनीगु थायत दयकल।

15 उगु शहरय् छम्ह चीमिम्ह तर तसकं बुद्धि दुम्ह मनू दु अले वं थःगु बुद्धिं उगु शहरयात बचय् यात। अयनं व चीमिम्ह मनूयात सुनानं लुममंकू।

16 अनलि जिं धया, “बल स्वयाः बुद्धि हे तःधं जू।” तर व चीमिम्ह मनूया बुद्धियात हेला यात, अले वयागु खँयात सुनानं वास्ता मयाः।

17 तःसलं हालीम्ह मूर्खम्ह शासकया वचन स्वयाः

बुद्धि दुम्हयसिया नम्र वचनयात वास्ता यायेगु बांलाइ।

18 लडाइँया ल्वाभःत स्वयाः बुद्धि हे भिं जू,
तर छम्ह पापी यक्व भिंगु ज्यायात नाश याइ।

10

1 गथे सीम्ह भुजिनं नस्वाःगु अन्तरयात नवय्का बी,
अथे हे चिचाधंगु मूर्ख ज्यां बुद्धि व हनाबनायात ज्यालगय् मजुइकाबी।

2 बुद्धि दुम्ह मनूया मन तप्यंगु लैपुइ जुइ
तर बुद्धि मदुम्ह मनूया मन धाःसाः बेक्वःगु लैपुइ जुइ।

3 मूर्ख लैपुइ बिचाः मयासैं जुइ
अले वयागु फुक्क मूर्ख ज्याखँ खने दइ।

4 हाकिमतय्गु तं छंगु विरोधय् दसां छं थःगु ज्या यायेगु त्वःते मते।
सुम्क च्वनाच्च्वन धाःसा ततःधंगु तं नं शान्त जुइ।

5 थ्व संसारय् जिं छगू मभिगु खँ खनागु दु,
थज्याःगु मभिगु ज्या हाकिमतय्पाखें जुइ—

6 मूर्खत तःधंगु पदय् तइ
तर तःमित चिधंगु थासय् च्वनी।

7 जिं दासत सल गयावःगु

व राजकुमार दास थें न्यासि वयाच्चंगु खनागु दु।

8 सुनां गा: म्हुइ व गालय् थ: हे क्वबाये फु।

प:खा: थुनीम्ह मनूयात सर्प न्याये फु।✧

9 ल्वहं तछ्याना: लिकाइम्हय्सित घा: लाये फु,
अले सिं पालिम्हय्सित सिंपाखें घा: जुइफु।

10 पा मज्व:गु जूसा

अले उकी पाँय् तयात:गु मदुसा

अप्व: बल यायेमाली,

तर यक्व ज्या स:म्हय्सिनं ता:लाकी।

11 सर्पयात सुम्क तये न्ह्य: हे सर्प न्यात धा:सा

जादु क्यनीम्हय्सित छु फाइदा जुइ?

12 बुद्धि दुम्ह मनूया वचनं वयाके अनुग्रह हइ,

तर मूर्खया वचनं वयाके नाश हइ।

13 न्हापां वं मूर्ख खँ ल्हाइ।

अले लिपतय् वयागु खँ मभिंगु वँय्यागु थें जक जुइ।

14 मूर्खम्ह मनुखं खँ जक ल्हानाच्चनी।

लिपा छु जुइ धका: सुनानं सी मखु।

थुयां लिपा छु जुइ धका: सुनानं धाये फइ?

15 मूर्खयात थ:म्हं या:गु थाकुगु ज्यां त्यानु चायेकी।

अले वं शहरय् वनेगु लँपु लुइके फइ मखु।

16 गुगु देशय् च्य: जुजु जुइ

अले सुथंनिसें राजकुमारतय्सं भवय् नइ व देशयात धिक्कार दु।

17 व देश सुखी जुइ,

गुगु देशया जुजु इमिगु हे घरानाय् बरू दु
अले गुम्ह राजकुमारत मघ त्वनीगुलिइ मखु
तर बलया निति पाय्छिगु इलय् नसा नयेगु याइ।

18 सुनं मनू अल्छी जुल धाःसा छँया प्वलः दुनी।
सुं मनू ल्हाः प्वःचिनाच्चन धाःसा छँ वा वइबलय् ज्वइ।

19 लसता हनेगु निति भव्य ज्वरय् यायेगु याइ,
अले दाखमघं जीवनय् आनन्द याइ।
अले धिबां हे फुक्क ज्याखँ ज्यंकाबी।

20 थःगु हे बिचारं जुजुयात हेस्यानाः खँ ल्हाये मते,
वा धनीम्ह मनूयात थःगु क्वथाय् सराः ब्वःबी मते।
छाय्धाःसा आकाशय् ब्वया जुइपि झंगःतय्सं नं
छं धाःगु खँ कं वने फु।

11

बुद्धिमानम्ह मनूया ज्या

1 थःगु अन्न समुद्रया उखेपाखे छव,
छाय्धाःसा यक्व दि लिपा व छन्त हाकनं दइ।
2 छं थःगु सामान न्हय्म्ह वा च्याम्हय्सित इनाब्यु,
छाय्धाःसा देशय् गज्याःगु विपत्ति वयेफु व छं मस्यू।

3 सुपाँय् लखं जाल धाःसा
बुँइ वा वइ।

सिमा दच्छिनय् ग्वतुल धाःसा वा उत्तरय् ग्वतुल धाःसां
व गन ग्वतूगु खः अन हे तुं लानाच्चनी।

4 फय्या बारे बिचाः यानाच्चनीम्हय्सिनं गुबलें पुसा ह्वली मखु,
सुपाँय्यात स्वयाच्चनीम्हय्सिनं गुबलें बाली लये फइ मखु।

5 गथे छं फय् गन वनी

अले मांया प्वाथय् मचा गुकथं सृष्टि जुइ धकाः सीके फइ मखु,
अथे हे फुक्क दय्कादीम्ह परमेश्वरया ल्हाःया ज्या नं
छं थुइके फइ मखु।

6 छ सुथ न्हापां हे पुसा हलेत हूँ,
अले सन्ध्याकाः इलय् तकं ज्या यायेगु त्वःते मते,
छाय्धाःसा आः हःगु
वा लिपतय् हःगु गुगु पुसा बुया वइ,
वा निगू पुसा नं बांलाइ धकाः छं मस्यु।

ल्याय्म्हबलय् थः सृष्टिकर्तायात लुमंकी

7 तुयुगु जः बांलाइ।
मिखां निभाःयात स्वयेत यय्की।
8 मनूत न्ह्याक्व अप्वः म्वानाच्चन धाःसा
उपि फुक्कलय् नं व लय्तायाच्चनेमा।
तर वं खिउँलय् याःगु ज्या नं लुमंकेगु यायेमा,
छाय्धाःसा उपि यक्व हे अप्वः जुइ।
आः जूवइतिनीगु फुक्क खँ नं सिति वंगु खः।

9 हे ल्याय्म्हम्ह मनू, ल्याय्म्हबलय् हे लय्ताया च्वै!
छंगु नुगलय् थःगु ल्याय्म्हसूबलय् लय्तायाच्चने फयेमा।
छंगु मिखां खंगुलिइ व छंगु नुगःया खँया ल्यूल्यू जु!
तर बांलाक बिचाः या! परमेश्वरं थुपि फुक्क खँया न्याय यानादी।

10 अथे जुयाः छंगु नुगलय् पीर कायेगु त्वःति,
अले शरीरया दुःखयात त्वःताछव,
छाय्धाःसा ल्याय्म्हसू व बल सिति वंगु खँ खः।

12

1 दुःखया ई वये न्ह्यः,
अले “थ्व ई वइगु जितः मयः”
धकाः छं धाये न्ह्यः हे
थःगु ल्याय्म्हया इलय्

- थःत दयकादीम्हयसित लुमंकेगु या!
 2 सूर्यया जः व तिमिलाया जःयात खिउँगुलि त्वःपुइ न्ह्यः,
 तिमिला व नगुत खिउँसे च्वने न्ह्यः अले सुपाँच वा वये न्ह्यः,
 3 छंगु छँयात रक्षा याइपिं थुरथुर खाये न्ह्यः,
 बल्लाःपिं मनूत धुसिलिइ न्ह्यः,
 घः छ्यलाच्चंपिं मिसात कम जूगुलि ज्या हे दिके न्ह्यः,
 अले इयालं स्वइपिनीगु मिखा बुलुसे च्वने न्ह्यः,
 4 चुक चुकया लुखात ति न्ह्यः,
 घः क्यलेगुया सः कम जुयावने न्ह्यः,
 परमेश्वरयात लुमंकी!
 छिपिं झंगःत चिरचिर हाःगु सः तायाः दनी,
 तर लिपा (बुरा जुइबलय) इमिगु सः कम जुयावनी,
 5 मनूत कःसिं चुकय् कुतुं वनी धकाः ग्याये न्ह्यः,
 लँय् उखे थुखे वनेत ग्याये न्ह्यः,
 छिमिगु सँ मस्र्या बरांमाया तुयुसे च्वंगु स्वां थे जुइ न्ह्यः,
 अले छिपिं बुइँचात थें प्वाथं चुयाः न्यासि वने न्ह्यः,
 अले थःगु इच्छा च्वमन्हाये न्ह्यः,
 वय्कःयात लुमंकी।
 अबलय् मनूत थःगु अनन्तया छँय् वने न्ह्यः,
 सना वंपिं थुखे उखे लँय् लँय् वनी।
 6 वहःया तार चबुये न्ह्यः
 अले लँया ख्वलाचा तज्याये न्ह्यः,
 चायागु घः बुंगाःचाय् कुचा कुचा दले न्ह्यः
 अले बुंगाःचाय् खिपः चबुये न्ह्यः,
 परमेश्वरयात लुमंकी!
 7 जमिनं वःगु धू बैय् हे लिहां वने न्ह्यः,
 वा आत्मा बियादीम्ह परमेश्वरयाथाय् आत्मा लिहां वने न्ह्यः
 वय्कःयात लुमंकी!
 8 “सिति वंगु खँ! सिति वंगु खँ!”
 उपदेशकं धयादी, “फुक्क खँ सिति वंगु खः!”

फुक्क खँया लिच्चः

9 उपदेशक बुद्धि दुम्ह जक मखु, तर वं मनूतयूत ज्ञानया खँ नं स्यनेगु यात। वं बांलाक बिचाः यात अले जाँचय् यानाः उखानयात इवःलाक तयाबिल।

10 उपदेशकं पाय्छि पाय्छिगु खँवःत मालाः लुइकल, अले छु वं च्वःगु खः, उपि वं इमान्दार जुयाः सत्य खँ धाल।

11 बुद्धि दुम्हयसिया वचनत फैजवाःया कथि थें खः, अले इमिसं मुंकाहःगु धापूत कथिइ तानातःगु नकिं थें खः, थुपि वचनत गुगु छम्ह हे फैजवाःपाखें बियातःगु खः।

12 हे जिकाय्, थुकी थपय् यानातःगु खँपाखें बांलाक होश यानाच्वँ।

यक्व सफूत दयकेगु ज्या गुबलें सिधइ मखु। अले यक्व आखः ब्वन धाःसा शरीरयात त्यानु चाय्की।

13 फुक्क खँ न्यने धुकल।

खँया लिच्चः थ्व हे खः,

परमेश्वरया भय का, अले वयकःया आज्ञायात मानय् या,

छाय्धाःसा मनूतय्सं यायेमाःगु ज्या थ्व हे खः।

14 झीसं यानागु ज्या,

भिं जुइमा वा मभिं जुइमा,

सुला याःगु ज्यानापं फुक्क खँया न्याय परमेश्वरं यानादी।

Newar
Newar: Newar (Bible)

copyright © 2024 Nepal Bible Society and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Newar

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 16 May 2025 from source files
dated 17 May 2025

838cc630-4ccf-5055-be45-10a98a141cc7